

Nr 91.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till inredning och utrustning vid veterinärhögskolan; given Stockholms slott den 11 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför föredraganden, statsrådet Domö.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkten 61, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning. Jag torde nu få ånyo anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

I skrivelse den 29 juni 1943 har styrelsen för veterinärhögskolan bland annat hemställt om medelsanvisning med 25 000 kronor till inredning och instrumentell utrustning vid högskolans husdjursavdelning samt med 3 000 kro-

nor för inredning av en svinstallavdelning vid högskolans medicinska klinik. Sedermera har högskolestyrelsen i skrivelse den 8 november 1943 hemställt, att under reservationsanslaget till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning måtte anvisas — förutom förenämnda belopp å 25 000 och 3 000 kronor — ett belopp av 409 000 kronor, avsett för inredning och utrustning av nybyggnaderna för obstetrisk-bujatriska avdelningen. Med sistnämnda skrivelse överlämnades en framställning i ämnet från professorn i obstetrik och bujatrik vid högskolan N. Lagerlöf tillika med en vid framställningen fogad av arkitekten J. Lundeqvist samt Lagerlöf utarbetad kostnadsberäkning. I ärendet ha remissutlåtanden avgivits av statskontoret, statens industrikommission, byggnadsstyrelsen och medicinalstyrelsen. Vid medicinalstyrelsens utlåtande funnos fogade yttranden dels av ledamoten av styrelsens vetenskapliga råd, professorn B. Carlström, dels av föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt, professorn A. Hjärre, dels ock av styrelsens materielnämnd.

Beträffande de av *styrelsen för veterinärhögskolan* i skrivelsen den 29 juni 1943 framställda anslagsäskandena å tillhopa (25 000 + 3 000 =) 28 000 kronor må här nämnas följande.

Husdjursavdelningen. Högskolestyrelsen har anfört, att styrelsen i särskild skrivelse gjort framställning om anvisande för budgetåret 1944/45 av erforderliga medel för utförande av vissa byggnadsarbeten vid högskolans husdjursavdelning, avseende dels omändring och utvidgning av försöksladugården vid avdelningen, dels uppförande av ett hönshus och ett kaninhus, dels ock iordningställande av ambulatoriska klinikens lokaler för avdelningens museum. Erinras må, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 till årets riksdag (s. 150) föreslagit riksdagen att till byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisa ett investeringsanslag av 212 000 kronor, varav 169 000 kronor avsetts för omförmälda byggnadsarbeten vid husdjursavdelningen. Kostnaderna för inredning och instrumentell utrustning i avdelningens nya lokaler beräknades år 1938 till 17 000 kronor enligt följande uppställning.

Apparatur för hönshuset.

Elektrisk kläckningsmaskin	kronor	2 600	
Elektriskt kycklingsbatteri	»	600	
Uppfödningsbatteri	»	300	
Apparatur för ultraviolet bestrålning	»	700	
Diverse redskap och instrument	»	800	kronor 5 000

Lös inredning och apparatur för smådjursavdelningen.

Burar, batteriställ, bord och väggsåp	kronor	1 500	
Apparatur för vägningar och mätningar ..	»	500	
Röntgenapparat för skelettstudier vid utfod-			
ringsförsök m. m.	»	4 000	
Diverse redskap för foderberedning m. m. ..	»	2 000	» 8 000

Museiinredning i ambulatoriska klinikens lokaler » 4 000

Summa kronor 17 000.

Med hänsyn till inträffade prisstegringar har sistnämnda belopp, 17 000 kronor, nu beräknats höjt till 25 000 kronor.

Svinstallavdelningen. Vid 1942 och 1943 års riksdagar anvisades tillhoppa 20 000 kronor för iordningställande av en svinstallavdelning vid veterinärhögskolans medicinska klinik. Enligt vad högskolestyrelsen meddelar beräknas sagda avdelning bliva färdig under år 1944. Verkställda beräkningar giva vid handen, att kostnaderna för inredning av de nya svinstallarna skulle uppgå till 2 960 kronor, fördelade på följande sätt.

Operationsbord av rostfri plåt	kronor	400
Instrumentskåp och metallstolar	»	475
Foderkokare	»	850
Potatissköljare och potatislår	»	400
Foderkärror	»	370
Diverse redskap	»	465

Summa kronor 2 960.

Förenämnda belopp, 2 960 kronor, har av högskolestyrelsen föreslagits avrundat till 3 000 kronor.

I den framställning från *professor N. Lagerlöf*, som överlämnats med högskolestyrelsens skrivelse den 8 november 1943 rörande anvisande av anslag till inredning och utrustning av nybyggnaderna vid *högskolans avdelning för obstetrik och bujatrik*, har anförts, att vid utarbetandet av den vid framställningen fogade kostnadsberäkningen följts samma grunder, som tillämpades vid motsvarande kostnadsberäkning för statens veterinärmedicinska anstalt. Särskilt hade beaktats de reduceringar i anslagsposterna för kontorsmöbler, laboratoriemöbler och övriga inventarier, som föreslagits av medicinalstyrelsens materielnämnd vid dess granskning av kostnadsberäkningen för veterinärmedicinska anstalten.

Av omförmälda kostnadsberäkning för inredning och utrustning av nybyggnaderna vid obstetrisk-bujatriska avdelningen, vilken kostnadsberäkning slutar å ett belopp av 409 000 kronor, må här återgivas följande sammanställning.

I. Till de särskilda byggnaderna hänförliga kostnader.

Institutionsbyggnaden	kronor	188 077
Byggnad för fantomhall och garage	»	25 618
Klinikbyggnad	»	102 420
Byggnad för smådjur och isoleringsavdelning	»	3 388
Byggnad för reaktionsfria djur	»	3 030

II. Övriga kostnader.

Diverse inre inventarier	kronor	21 062
Belysningsarmatur	»	15 000
Telefonapparater	»	1 000
Personsökare	»	8 000
Diverse yttre inventarier	»	1 250
Omsättningsskatt	»	20 655
Emballage och fraktkostnader	»	1 000
Ritnings- och kopieringskostnader	»	8 500
Oförutsedda utgifter	»	10 000

Summa kronor 409 000.

Beträffande närmare detaljer rörande kostnadsberäkningen torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Veterinärhögskolans styrelse har anmält, att byggnadsarbetet för den obstetrisk-bujatriska avdelningen för närvarande vore i full gång och redan framskridit så långt, att det belopp å 409 000 kronor, som beräknats erforderligt för bestridande av kostnaderna för inredning och utrustning av institutionsbyggnaderna, borde finnas tillgängligt under förra hälften av budgetåret 1944/45. Med hänsyn härtill har högskolestyrelsen ansett sig böra för sagda budgetår hemställa om en medelsanvisning för ändamålet av 409 000 kronor.

Högskolestyrelsens medelsäskanden för nästa budgetår till inredning och utrustning vid högskolan uppgå enligt vad som framgår av vad i det föregående anförts till sammanlagt (25 000 + 3 000 + 409 000 =) 437 000 kronor

I sitt i ärendet avgivna remissutlåtande har *statskontoret* anført i huvudsak följande.

Kostnadsberäkningen för inredning och utrustning av nybyggnaderna vid veterinärhögskolans avdelning för obstetrik och bujatrik undandraget sig i väsentlig mån statskontorets bedömande. Redan den granskning, ämbetsverket kunnat underkasta beräkningen, giver emellertid ett bestämt intryck av att vid inventarieförteckningarnas uppgörande icke iakttagits den stränga återhållsamhet med statens medel, som särskilt i rådande statsfinansiella läge torde få anses oundgänglig. Till stöd för denna uppfattning torde statskontoret i första hand få hänvisa till att högskolestyrelsen funnit sig böra föreslå, att i utrustningen för institutionen skola ingå en mörkläggningsgardin med motor för 2 500 kronor och en personsökare för 8 000 kronor. Men även beträffande möbleringen synes påtagligt, att ekonomiska synpunkter icke i högre grad beaktats. Statskontoret vill erinra, att inom byggnadsstyrelsen utarbetats förslag till standardmöbler, avsedda att komma till användning vid inredning av statliga verk och institutioner och att enligt vad ämbetsverket inhämtat dylika möbler kunna erhållas till väsentligt lägre priser än vissa i kostnadsberäkningen angivna.

Vidare har uppmärksamrats, att i kostnadsberäkningen upptagits åtskilliga föremål, vilka äro av sådan beskaffenhet, att desamma enligt gällande principer böra hänföras till fast inredning och sålunda icke bekostas från inrednings- och utrustningsanslag utan från byggnadsanslag. Som exempel må nämnas kraftfoderlårar, vissa arbetsbänkar och dragskåp. Härjämte förefaller det statskontoret som om kostnadsberäkningen innefattade en alltför omfattande komplettering av förefintlig vetenskaplig utrustning.

Statskontoret vill för sin del tillråda, att kostnadsberäkningarna underkastas en ingående sakkunnig granskning, som beträffande möbelutrustningen lämpligen bör kunna anföras åt byggnadsstyrelsen. Säkerligen kunna härigenom högst väsentliga besparingar åstadkommas, och ämbetsverket håller icke för osannolikt, att medelsbehovet kan nedbringas till inemot hälften av vad de föreliggande kalkylerna utvisa.

I övrigt föranleder vad styrelsen för veterinärhögskolan hemställt intet uttalande från statskontorets sida.

Statens industrikommission har såsom yttrande i ärendet åberopat en inom kommissionens centralupphandling upprättad promemoria. I denna meddelas bland annat, att centralupphandlingen vid granskning av skisserna över de föreslagna möblerna vid veterinärhögskolans obstetrisk-bujatriska avdelning funnit, att åtskilliga av de i kostnadsberäkningen upptagna möbertyperna vore specialutförda, varför någon jämförelse med centralupphandlingens möbertyper i dessa fall ej kunde göras. De möbler, vilka centralupphandlingen underkastat en prisjämförelse, d. v. s. samtliga i kostnadsförslaget angivna möbler utom de specialutförda, vore, enligt vad i promemorian anföres, i förslaget upptagna till 24 746 kronor 55 öre inklusive omsättningsskatt, medan centralupphandlingens inköpskostnad för samma möbler skulle utgöra 16 900 kronor 5 öre inklusive omsättningsskatt.

Byggnadsstyrelsen har yttrat i huvudsak följande.

Beträffande förslaget om medelsanvisning för inredning och utrustning av de nya lokalerna för veterinärhögskolans obstetrisk-bujatriska avdelning vill byggnadsstyrelsen erinra, att vissa delar av inredningen redan upptagits i det för ändamålet anvisade byggnadsanslaget, varför följande utgiftsposter böra utgå ur kostnadsberäkningen.

Institutionsbyggnaden:

Svart tavla i hörsalen	kronor	200
15 stycken dragskåp	»	10 905

Klinikbyggnaden:

4 kraftfoderlärar	»	200
3 rekvisitaskåp	»	1 800

Byggnaden för fantomhall m. m.:

Inredning av kylrum	»	700
---------------------------	---	-----

Byggnaden för reaktionsfria djur:

4 kraftfoderlärar	»	200
-------------------------	---	-----

Summa kronor 14 005.

Frågan om anskaffning av den del av utrustningen, som avser apparater, instrument och röntgenanläggningar, undandrager sig byggnadsstyrelsens bedömning.

Vad beträffar för fast inredning såsom skåp, arbetsbänkar m. m. angivna kostnadsbelopp har styrelsen intet att erinra.

I fråga om möbleringen torde genom uteslutande av vissa pjäser men framförallt genom användande av enklare och billigare möbertyper kunna göras en besparing, som synes kunna uppskattas till omkring 5 000 kronor. Även beträffande gardinerna torde en besparing av 1 000 kronor kunna vinnas.

Slutligen vill styrelsen ifrågasätta behovet av personsökare samt motor för mörkläggningsgardiner.

Såsom förut berörts ha professorerna Carlström och Hjärre på anmodan av medicinalstyrelsen avgivit särskilda yttranden över det framlagda förslaget till utrustning av nybyggnaderna vid veterinärhögskolans avdelning för obstetrik och bujatrik. I nämnda yttranden har förslaget upptagits till granskning allenast såvitt rör byggnadernas förseende med instrument och

apparater, vilken utrustning i förslaget kostnadsberäknats till i runt tal 136 000 kronor.

Professor Carlström, som funnit att förslaget gäve ett allmänt intryck av att vara väl genomtänkt och synnerligen fullständigt, har endast framställt erinringar beträffande vissa kostnadsposter samt därvid anfört i huvudsak följande.

En del av den föreslagna utrustningen torde böra vara gemensam för hela veterinärhögskolan. Detta gäller den ifrågasatta snickeri- och mekaniska verkstaden vid avdelningen för obstetrik och bujatrik. Det kan knappast anses praktiskt eller förenligt med god ekonomi, att i varje avdelning vid högskolan inrättas en dylik verkstad. Det synes vara betydligt förmånligare för högskolan och billigare för statsverket med en central verkstad, vilken med kompetent arbetskraft kan tillgodose hela högskolans behov av reparationer o. d. Den föreslagna djurtransportbilen, vars anskaffande synes vara väl motiverat, bör likaså stå till samtliga klinikers disposition.

Utrustningsförslaget upptager för nu ifrågavarande avdelning en röntgenanläggning avsedd framförallt för fotografering och genomlysning av bröst och bukåla hos stora djur. Tidigare har högskolans lärarkollegium framhållit önskvärdheten av en central röntgenanläggning vid högskolan. Fördelarna med en central anläggning äro, att en sådan anläggning kan förses med bättre utrustning, än om varje avdelning skall ha sin egen anläggning, samt att densamma kan ställas under röntgenologiskt skolad ledning, varigenom anläggningen bättre utnyttjas. Med hänsyn till det anförda bör frågan om åstadkommande av en särskild röntgenanläggning vid obstetrisk-bujatriska avdelningen få anstå tills vidare.

Under förutsättning att den kirurgiska delen av obstetrikern kommer att omhänderhavas av kirurgiska kliniken, kan omkostnadsposten för instrumentarium för obstetriska operationer etc. minskas med ett belopp, som motsvarar kostnaderna för kirurgiska instrument.

Möjligen kan en besparing göras å utrustningen av tuberkuloslaboratoriet och tillhörande sterilisationsrum, vilka skola disponeras av Stockholms läns och stads hushållningssällskaps tuberkuloslaboratorium. Enligt överenskommelse med sällskapet skall nämligen veterinärhögskolan endast bestå den fasta inredningen i tuberkuloslaboratoriet.

I bujatriska laboratoriet synes en refraktometer, som huvudsakligen användes för annat ändamål än kliniska undersökningar, kunna avvaras. Härjämte torde några smärre föremål, som enligt uppgift av misstag upptagits i kostnadsberäkningen, kunna utgå ur densamma.

Utöver vad nu sagts synes intet vara att erinra i fråga om behovet av och priserna å de i kostnadsberäkningen upptagna apparaterna och instrumenten.

Även *professor Hjärre* har funnit förslaget angående utrustning för obstetrisk-bujatriska avdelningen vara i stort sett synnerligen grundligt och väl genomtänkt. Han har endast ifrågasatt, huruvida icke i utrustningen upptagen mikroprojektionsapparat, mikrofotografikamera och paraffinugn med hänsyn till avdelningens huvudsakligen kliniska verksamhet skulle kunna ersättas med en enklare och billigare apparatur, vilken säkerligen skulle kunna fylla det avsedda ändamålet.

Den granskning av föreliggande utrustningsförslag, som verkstälts inom *medicinalstyrelsens materielnämnd*, har avsett sådan utrustning, beträffande vilken granskning icke skett genom professorerna Carlström och

Hjärre. Materielnämndens granskning — som sålunda icke gällt byggnadernas utrustning med instrument och apparater — har omfattat utrustningen i övrigt, d. v. s. kontors- och expeditionsmöbler, laboratoriemöbler, belysningsarmatur, diverse inre och yttre inventarier, personsökare, omsättningskatt m. m. Ifrågavarande utrustning, vilken i förslaget från veterinärhögskolan kostnadsberäknats till omkring 273 000 kronor, har av nämnden granskats såväl i avseende å kvantitativ omfattning som — i den mån detta varit möjligt — i fråga om den avsedda kvalitativa standarden. Beträffande de flesta i utrustningsförslaget upptagna föremålen ha även priserna underkastats granskning.

Vad angår utrustningens kvantitet har materielnämnden framhållit, att kvantiteten på en del håll kunde synas riklig, varför några, om också icke särskilt stora, minskningar kunnat föreslås. Då det enligt nämndens mening torde få anses önskvärt, att samtliga laboratorier och övriga lokaliteter i förevarande institution redan från början försåges med de möbler och fasta inredningsföremål, som för det framtida arbetet därstädes vore erforderliga, har nämnden icke funnit några nämnvärda besparingar i kostnaderna stå att vinna genom en reduktion av utrustningen. I den mån det varit möjligt att med ledning av ritningar eller beskrivningar bedöma kvaliteten av den föreslagna utrustningen, hade nämnden icke haft några väsentliga erinringar att göra. I de fall däremot, då ritningar o. d. ej stått till förfogande men nämnden likväl funnit sig böra föreslå lägre priser än i veterinärhögskolans förslag, kunde givetvis tänkas att högskolan åsyftat en högre standard än nämnden ansett erforderlig.

Kostnaderna för den del av utrustningen, vilken sålunda gjorts till föremål för granskning inom materielnämnden, ha av nämnden ansetts kunna nedräknas från 273 000 till 231 100 kronor eller med omkring 15 procent.

För att möjliggöra en jämförelse i avseende å olika detaljer mellan veterinärhögskolans och materielnämndens förslag har nämnden i ett exemplar av utrustningsförslaget låtit införa de av nämnden förordade ändringarna. Skillnaden i kostnadshänseende mellan de två förslagen — 41 900 kronor — framgår av sammanställningen å s. 8, i vilken utrustningen uppdelats på ett antal viktigare inventariegrupper.

Beträffande de i sammanställningen upptagna olika inventariegrupperna har materielnämnden yttrat i huvudsak följande.

Möbler för kontor, expeditioner och bostadsrum. Jämlikt Kungl. Maj:ts cirkulär den 12 november 1943 åligger det statsmyndighet att i möjligaste mån begagna sig av de standardtyper för kontorsmöbler, avsedda för användning inom statliga ämbetsverk och institutioner, som fastställts eller komma att fastställas av byggnadsstyrelsen. Ehuru vid tidpunkten för uppgörandet av ifrågavarande utrustningsförslag denna föreskrift ännu icke utfärdats, har veterinärhögskolan utgått ifrån att dessa standardiserade typer skulle i viss utsträckning komma till användning. Vid sin granskning av förslaget har nämnden funnit, att standardtyperna kunna i än större omfattning användas. Där så icke varit förhållandet, har nämnden föreslagit typer, vilka tidigare vanligen använts inom statsförvaltningen och för vilka ritningar kunnat ställas till förfogande av nämnden. På detta sätt har antalet förekommande typer

	Veterinär- högskolans förslag kronor	Medicinalstyrel- sens materiel- nämnds förslag kronor
Möbler för kontor, expeditioner och bostadsrum	31 970	20 611
Laboratorieinredning och laboratoriemöbler	104 587	90 157
Maskiner m. m. för snickeri- och mekaniska verkstäder ..	10 055	6 055
Djurtransportbil	14 500	14 500
Diverse inre och yttre inventarier	47 733	44 017
Belysningsarmatur	15 000	9 660
Telefonapparater	1 000	1 000
Personsökare	8 000	8 200
Omsättningsskatt	20 655	12 200
Emballage- och fraktkostnader	1 000	1 000
Ritnings- och kopieringskostnader	8 500	7 700
Oförutsedda utgifter	10 000	16 000
Summa	273 000	231 100

kunnat ytterligare nedbringas, varigenom tillverkningskostnaderna, liksom även ritningskostnaderna, kunnat icke oväsentligen minskas.

De av nämnden föreslagna kostnaderna grunda sig på infordrade anbud. Det förutsättes, att anskaffningen kommer att ske under år 1944 och att några nämnvärda förändringar i prisnivån icke inträffa. I enlighet med gällande föreskrifter torde anskaffningen av möbler och åtskilliga andra utrustningsföremål böra ske genom fångvårdens arbetsdrift. Enligt vad nämnden förväntat sig om vid besök på veterinärhögskolan, torde från institutionens nuvarande lokaler inga andra möbler kunna överflyttas till de nya lokalerna än de vilka i förslaget angivits som befintliga.

I den nya institutionsbyggnadens vindsvåning äro inrymda två familjebostäder om tre rum och kök, avsedda för assistenter. Ett rum i vardera lägenheten har föreslagits möblerat på statens bekostnad. Som skäl härför har framhållits, dels att visst arbete i tjänsten utföres av befattningshavaren i hans bostad och dels att innehavaren kan bli nödsakad att understundom upplåta rum till vikarie. De anförda skälen torde icke vara tillräckligt vägran- de för att möbleringen i rummen skulle bekostas av allmänna medel (jfr 43 § 2 mom. civila avlöningsreglementet). Förslaget avstyrkes i denna del. De av nämnden beräknade kostnaderna för dessa rums möblering uppgå till sammanlagt 1 908 kronor.

Laboratorieinredning och laboratoriemöbler. Kostnaderna för under denna grupp upptagen utrustning uppgå till avsevärt belopp, 104 587 kronor. Mot utrustningens kvalitet eller mot antalet föremål är i stort sett intet att erinra. De föreslagna typerna äro i stor utsträckning desamma som de vilka under år 1943 anskaffats för statens veterinärmedicinska anstalts nybyggnader. Priserna kunna dock enligt nämndens utredning beräknas till avsevärt lägre belopp än de i utrustningsförslaget upptagna. De av nämnden föreslagna priserna äro grundade på anbud från vissa firmor, och det bör i detta sammanhang framhållas att, oavsett vem som kommer att handhava upphandlingen — byggnadsstyrelsen eller annat statligt organ — de av materielnämnden anlitate anbudsgivarna icke få förbigås vid det slutliga infordrandet av anbud. Vad förut sagts om överflyttning av möbler från de gamla till de nya lokalerna gäller även om laboratorieinredning och laboratoriemöbler.

Maskiner m. m. för snickeri- och mekaniska verkstäder. I institutionsbygg-

nadens källarvåning äro planerade en snickeriverkstad och en mekanisk verkstad, i garagebyggnaden dessutom ett verksladsutrymme (rum för rekvisita), avsett även för mindre reparationer å bilar. Kostnaderna för utrustningen av dessa verkstäder uppgå enligt förslaget till sammanlagt 10 055 kronor. Mot verkstadsutrymmet i garaget torde intet vara att erinra. Beträffande de övriga verkstäderna, som äro avsedda enbart för den nya kliniken och huvudsakligen för reparation av bilar, bör emellertid framhållas att, enligt vad nämnden erfarit, reparationsverkstäder för mekaniskt arbete och för snickeri förekomma även inom andra kliniker vid högskolan. Det förefaller som om reparationsarbeten av det slag, som här avses, icke borde splittras på ett flertal verkstäder inom en och samma anstalt utan i stället koncentreras till för hela högskolan gemensamma verkstäder. Dessa skulle härigenom kunna givas en rikligare och ändamålsenligare maskinell utrustning och framförallt skulle man under sådana förhållanden kunna anställa för ändamålet speciellt utbildad arbetskraft. Reparationsarbetena skulle för högskolan i dess helhet härigenom bli billigare och arbetet bättre utfört. Det måste ur rationaliseringssynpunkt anses mindre välbetänkt att anordna de i institutionsbyggnaden föreslagna verkstäderna. Från högskolan har emellertid framhållits, att en koncentration icke kan på grund av lokala och vissa andra förhållanden genomföras under den närmaste tiden. För att tillgodose den nya kliniken behövs synes det därför vara erforderligt att nu utrusta de föreslagna verkstäderna. Med hänsyn till att enbart reparationsarbeten — vanligen enklare sådana — komma att tills vidare här utföras, kan utrustningen i någon mån förenklas. Vid en blivande centralisation av verkstäderna kan utrustningen överflyttas dit. Det torde få anses önskvärt att frågan om verkstädernas centralisation av högskolans ledning upptages till övervägande. De svårigheter som i dylika fall brukas anföras som skäl mot en rationalisering synas icke vara större än att de kunna avlägsnas genom organisatoriska åtgärder.

Djurtransportbil. Den föreslagna djurtransportbilen, som upptagits i den nya kliniken utrustning, är, enligt vad som upplysts, icke avsedd för transporter enbart för dennas räkning utan kommer, i den mån så erfordras och är möjlig, att användas för djurtransporter även för högskolans övriga kliniker.

Diverse inre och yttre inventarier. Under denna rubrik har sammanförts ett stort antal olika slag av inventarier, mjölkkningsmaskin, telfrar, vågar, klockor, speglar, gardiner, stallinventarier, betäckningsfantom m. m. I den mån dessa inventarier äro av i marknaden förekommande slag, ha priserna kunnat kontrolleras och åtskilliga reduceringar föreslås. Emellertid ingå här i också åtskilliga inventarier av för en institution som denna alldeles speciellt slag, vilka icke, då tillverkningen måste ske efter av beställaren lämnade särskilda anvisningar, kunnat med någon större grad av säkerhet granskas i avseende å priserna.

Belysningsarmatur. Vid utrustningsförslagets uppgörande har för belysningsarmatur upptagits ett klumpvis beräknat belopp av 15 000 kronor utan att någon specifikation legat till grund för beräkningen. Sedan numera anbud infordrats har det visat sig, att kostnaden för elektrisk armatur, här i inberäknade vissa operationsbelysningar, icke behöver upptagas till högre belopp än 9 660 kronor.

Telefonapparater. Mot storleken av det härför beräknade beloppet, 1 000 kronor, har nämnden icke funnit anledning till erinran.

Personsökare. En personsökare vid en institution av den art det här är fråga om, med stora avstånd och ett flertal byggnader, kommer utan tvivel att väsentligt bidra till ett effektivare utnyttjande av befattningshavarnas arbetstid, varjämte den även för den telefonerande eller besökande allmän-

helen kommer att vara till stort gagn. Någon tvekan om att tillstyrka denna anordning har därför icke förelegat hos nämnden. Emellertid bör framhållas, att en sådan anordning för att komma till avsedd nytta borde omfatta högskolan i dess helhet och icke enbart en del av densamma. Den personsökare, som nu anskaffas för den nya kliniken, bör därför vara så anordnad, att det framdeles är möjligt att med anlitan av samma sökarcentral m. m. utöka anläggningen. För att detta skall kunna ske bör den föreslagna personsökaren förses med sökarlampor för fem ljus i stället för eljest tillräckliga fyra ljus. Kostnadsökningen är obetydlig eller omkring 200 kronor.

Omsättningsskatt. I förslaget har omsättningsskatten beräknats å hela det för utrustningen upptagna beloppet. Med hänsyn till de av nämnden föreslagna reduceringarna i anslagsbeloppen minskas självfallet det totalbelopp, å vilket skatt skall beräknas. Beloppet minskas ytterligare på grund av att i utrustningen ingå åtskilliga poster, beträffande vilka antingen omsättningsskatten redan inräknats i de offererade priserna eller omsättningsskatt författningens icke skall utgå. Enligt nämndens beräkning utgör det belopp, varå omsättningsskatt skall utgå, cirka 230 000 kronor. Beloppet för omsättningsskatt bör därför upptagas till 12 200 kronor.

Emballage- och fraktkostnader. Leveranserna torde i allmänhet komma att ske fritt veterinärhögskolan. Med det beräknade beloppet, 1 000 kronor, avses endast skola bestridas sådana undantagsvis förekommande kostnader, vilka icke lämpligen kunna åläggas leverantörerna. Mot beloppet synes intet vara att erinra.

Ritnings- och kopieringskostnader. Efter samråd med byggnadsarkitekten anser sig materielnämnden kunna föreslå ett till 7 700 kronor nedsatt belopp för detta ändamål.

Oförutsedda utgifter. Det föreliggande utrustningsförslaget är uppgjort med stor noggrannhet och i fråga om behovet av olika inventarier i detalj genomarbetat. Trots detta torde det även i detta fall, liksom vanligen brukar vara förhållandet, komma att visa sig, att åtskilligt behöver anskaffas utöver vad som beräknats. En viss marginal för prisökningar torde även vara önskvärd. Beloppet för oförutsedda utgifter synes därför böra upptagas något högre än det föreslagna. Det av nämnden förordade beloppet, 16 000 kronor, är avsett att täcka även administrationskostnader, därest i samband med upphandlingen särskild expertis eller arbetskraft behöver anlitas.

Medicinalstyrelsen har — under förmälan att veterinärhögskolans rektor, professor G. Forssell, samt professorn i obstetrik och bujatrik N. Lagerlöf på medicinalstyrelsens förfrågan vitsordat behovet av de i utrustningsförslaget upptagna laboratorierna såväl beträffande antalet som i fråga om omfattningen av desamma — förklarat sig icke ha något att erinra mot vad styrelsens materielnämnd i ärendet anfört. Några ytterligare begränsningar i den del av förslaget, som varit föremål för nämndens granskning, har styrelsen icke ansett sig kunna föreslå. För ifrågavarande del av utrustningen skulle alltså kostnaderna kunna nedbringas med 41 900 kronor eller från 273 000 till 231 100 kronor. Styrelsen har anslutit sig till materielnämndens uppfattning att frågan om centralisering av veterinärhögskolans verkstäder framdeles borde bli föremål för prövning. Beträffande den föreslagna maskinella utrustningen till sagda verkstäder har styrelsen framhållit, att behovet av densamma borde prövas med hänsyn till redan befintliga användbara inventarier vid högskolans nuvarande verkstäder.

Kostnaderna för den förslagna utrustningen av obstetrisk-bujatriska avdelningens nybyggnader med instrument och apparater ha av medicinalstyrelsen ansetts kunna nedbringas med 66 790 kronor eller från 136 000 till i runt tal 69 200 kronor. Kostnadsminskningen fördelar sig på följande tre grupper.

<i>Grupp I:</i> instrument och apparater, som icke böra inköpas	kronor	11 965
<i>Grupp II:</i> instrument och apparater, vilka böra utbytas mot mindre kostsamma	»	2 955
<i>Grupp III:</i> instrument och apparater, med vilkas anskaffande bör anstå tills vidare	»	51 870
	Summa kronor	66 790.

Till närmare utveckling av sitt förenämnda förslag till nedsättning av kostnaderna för instrument- och apparatutrustningen har medicinalstyrelsen yttrat bland annat:

<i>Grupp I.</i> Följande instrument och apparater böra icke inköpas:		
1 revolverprojektionsmikroskop	kronor	3 987
1 forskningsmikroskop med lampa	»	1 940
Utrustning för tuberkuloslaboratoriet (1 väggtermostat, 1 autoklav, 1 stativ för pappersrulle och 1 skruvstol)	»	3 290
1 kreis-polarimeter och 1 refraktometer	»	1 953
Viss del av instrumentarium för obstetriska operationer samt för sterilitetsbehandling och klinisk undersökning av nötkreatur	»	795
	Summa kronor	11 965.

Vad angår utrustningen för tuberkuloslaboratoriet utföras vid högskolan enligt överenskommelse med Stockholms läns och stads hushållnings-sällskap för sällskapet räknat vissa undersökningar beträffande tuberkulos hos nötkreatur. För detta ändamål har sällskapet åtagit sig att tillhandahålla behörlig utrustning. Då sällskapet redan får anses ha fullgjort sin skyldighet härutinnan, anser styrelsen att inköp av nu ifrågakommande utrustning icke bör äga rum.

Grupp II. I stället för en paraffinugn, kostnadsberäknad till 570 kronor, bör anskaffas en termostat för en kostnad av 355 kronor. Detta skulle medföra en utgiftsminskning av 215 kronor. Härjämte skulle ernås en besparing av (4 145 — 1 405 =) 2 740 kronor, om en föreslagen mikrofotografikamera utbyttes mot en kamera av enklare beskaffenhet.

Grupp III. Av skäl, som angivits av professor Carlström, anser medicinalstyrelsen, att med inköp av den ifrågasatta röntgenanläggningen, kostnadsberäknad till 51 870 kronor, bör anstå tills vidare. Styrelsen vill särskilt framhålla, att det torde vara att förvänta, att röntgenapparater komma att undergå förbättringar på grund av under pågående krig kunna erfarenheter ävensom att efter krigets upphörande prisfall å dylika apparater torde vara att emotse. Frågan huruvida behov av en röntgenanläggning kan föreligga för obstetrisk-bujatriska avdelningen, även om en central anläggning vid veterinärhögskolan kommer till utförande, bör fullt utredas innan det föreslagna inköpet kommer till stånd.

Vad beträffar det i utrustningsförslaget upptagna laboratoriet för artificiell insemination vill styrelsen framhålla, att styrelsen anser sig icke kunna för-

orda indragning av detta laboratorium, även om undervisningen beträffande metoden för artificiell insemination hos husdjur kommer att bedrivas annorstädes än vid veterinärhögskolan. Med hänsyn såväl till veterinärhygieniska synpunkter som till nödvändigheten att söka förhindra spridning av vissa i epizootilagen angivna sjukdomar har emellertid styrelsen den bestämda uppfattningen, att ifrågavarande undervisning bör förläggas till veterinärhögskolan och utföras av legitimerade veterinärer.

Enligt medicinalstyrelsens beräkningar skulle kostnaderna för utrustning och inredning av obstetrisk-bujatriska avdelningens byggnader uppgå till 300 300 kronor, därav 231 100 kronor för möbler m. m. och 69 200 kronor för instrument och apparater. Styrelsen har hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett till 300 000 kronor avrundat belopp.

☞ *Före-
draganden.*

Veterinärhögskolans styrelse har, såsom framgår av vad i det föregående anförts, gjort framställning om anslag för budgetåret 1944/45 till inredning och utrustning vid högskolan med tillhoppa 437 000 kronor, varav 25 000 kronor för anskaffande av lös inredning och instrumentell utrustning till vissa nya lokaler vid husdjursavdelningen, 3 000 kronor för inredning av en svinstallavdelning vid medicinska kliniken samt 409 000 kronor för inredning och utrustning av nybyggnaderna för obstetrisk-bujatriska avdelningen. Där-
est riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår anvisar anslag för utförande av föreslagna byggnadsarbeten vid husdjursavdelningen, torde det vara erforderligt att för nästa budgetår äskas medel för inredning och utrustning av de nya lokalerna. Mot de för ändamålet beräknade kostnaderna, 25 000 kronor, har jag intet att erinra. Jag finner mig jämväl böra biträda högskolestyrelsens förslag om en medelsanvisning av 3 000 kronor för inredning av svinstallavdelningen vid medicinska kliniken, vilken avdelning beräknas kunna iordningställas under innevarande år.

Vad beträffar det av högskolestyrelsen framlagda förslaget om inredning och utrustning av obstetrisk-bujatriska avdelningens nybyggnader har det-
samma i de avgivna utlåtandena gjorts till föremål för erinringar i olika avseenden. I samtliga utlåtandena ha kostnaderna för ifrågavarande ändamål ansetts böra avsevärt reduceras. Mera preciserade förslag till kostnadernas nedbringande ha framställts av medicinalstyrelsen och dess materielnämnd, av byggnadsstyrelsen samt — såvitt angår för nybyggnaderna avsedda möbler — av statens industrikommission. Medicinalstyrelsen har sålunda ifrågasatt en begränsning av kostnaderna för möbler, inventarier, belysningsarmatur m. m. från 273 000 till 231 100 kronor samt av kostnaderna för instrument och apparater från 136 000 till 69 200 kronor. Beträffande möbelkostnaderna förordas i byggnadsstyrelsens och industrikommissionens yttranden nedsättningar med i runt tal 6 000 respektive 7 800 kronor, vilka nedsättningar till huvudsakligaste delen beaktats jämväl i medicinalstyrelsens utlåtande. Byggnadsstyrelsen har härjämte ansett ett belopp av omkring 14 000 kronor böra utgå ur kostnadsberäkningen med hänsyn till att de ändamål

— anskaffande av dragskåp, rekvisitaskåp m. m. — som avsåges med sagda belopp, beräknats skola tillgodoses från av riksdagen anvisat byggnadsanslag. Även sistnämnda besparingsmöjlighet har — ehuru endast till en mindre del — beaktats av medicinalstyrelsen. Såväl byggnadsstyrelsen som statskontoret ha ifrågasatt behovet av en mörkläggningsgardin med motor i ifrågavarande avdelnings föreläsningssal för en kostnad av 2 500 kronor samt av en personsökare för 8 000 kronor. Medicinalstyrelsen och dess materielnämnd åter ha tillstyrkt anskaffandet av mörkläggningsgardinen samt ha beträffande personsökaren föreslagit en uppräknig av kostnaderna till 8 200 kronor i syfte att få personsökaren så anordnad, att densamma skulle kunna på bästa sätt utnyttjas vid en eventuell utvidgning av anläggningen till att avse hela högskolan.

Efter överbägende av de olika förslag som sålunda framkommit i fråga om utrustningen av obstetrisk-bujatriska institutionens nya lokaler har jag funnit mig böra i avseende å kostnaderna för möbler, inventarier m. m. giva min anslutning till medicinalstyrelsens förslag, dock med den avvikelien att jag i betraktande av vad byggnadsstyrelsen anført rörande viss fast inredning förordar, att det av medicinalstyrelsen beräknade beloppet nedsättes med 10 000 kronor eller till (231 100—10 000 =) 221 100 kronor. Då i moderna föreläsningssalars inredning numera så gott som alltid torde ingå en mörkläggningsgardin med motor, har jag ansett, att medel böra anslås till anskaffande av en dylik. Ehuru i vissa remissyttranden yppats tvekan rörande nödvändigheten att anordna en personsökare vid ifrågavarande institution, har jag likväl — med hänsyn till vad materielnämnden anført beträffande de icke oväsentliga fördelar ur rationaliseringssynpunkt som skulle vinnas genom att högskolan erhöile en personsökaranläggning — icke velat motsätta mig att det av materielnämnden för ändamålet föreslagna beloppet, 8 200 kronor, inräknas i det erforderliga utrustningsanslaget. Såsom medicinalstyrelsen anført torde frågan om en centralisering av veterinärhögskolans verkstäder framdeles böra upptagas till överbägende. Jag förutsätter vidare, att de ytterligare besparingar beträffande förevarande utrustningskostnader, vilka — särskilt med beaktande av de i industrikommissionens utlåtande ifrågasatta reduceringarna i möbelkostnaderna — kunna finnas möjliga och lämpliga, komma att vidtagas.

Vidkommande kostnaderna för anskaffande av instrument och apparater vid obstetrisk-bujatriska avdelningen kan jag i huvudsak biträda medicinalstyrelsens beräkning av dessa kostnader. Med hänsyn till angelägenheten för avdelningen av att redan från och med nästa budgetår äga tillgång till vissa av de instrument och apparater, till vilkas anskaffande medicinalstyrelsen funnit sig icke kunna tillstyrka någon medelsanvisning, anser jag mig dock böra förorda, att den av styrelsen föreslagna kostnadssumman, 69 200 kronor, höjes med 5 000 kronor eller till 74 200 kronor. Frågan om anvisande av medel till övrig utrustning av sist angiven art — däribland en röntgenanläggning, kostnadsberäknad till 51 870 kronor — torde framdeles böra upptagas till förnyat överbägende.

Till inredning och utrustning vid veterinärhögskolans obstetrisk-bujatriska institution skulle enligt vad jag sålunda tillstyrkt erfordras en medelsanvisning av sammanlagt (221 100 + 74 200 =) i runt tal 295 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle under reservationsanslaget till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning för nästa budgetår behöva upptagas ett belopp av (25 000 + 3 000 + 295 000 =) 323 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 323 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl D. Ossmark.